

Aar kan der foregaa en betydelig Ændring i hele Grundlaget for Husmandsbrug. Vi kan alle være enige om, at i Tiden fra 27 Aar tilbage til nu er der sket en mægtig Udvikling, og den Mand, der for 27 Aar siden var ret godt inde i sine Ting, vil staa helt uforstaaende overfor mange af Nutidens Forhold. Da vi sidst havde dette Spørgsmaal for her i Rigsdagen, havde jeg Anledning til at paapege det samme, og jeg kan ikke andet end gentage, at jeg anser det for at være meget uheldigt for de paagældende, om denne Bestemmelse vedvarende skal være gældende. Jeg hilser kun med Glæde, at Byarbejdere, som oprindelig er fra Landet, vender tilbage til Landet. Den nuværende Tilstrømning til Byerne, der efter min Mening har været alt for længe, burde snarere indskrænkes end udvides, men, som sagt, netop af Hensyn til Byarbejderne selv vil jeg anse det for at være meget gavnligt, om denne Bestemmelse blev ændret.

At Bevillingssummen til Erhvervelse af Lejehuse er sat op fra 250,000 Kr., finder jeg meget rimeligt; om det er rigtigt at gaa til det dobbelte Beløb paa een Gang, vil jeg derimod anse for tvivlsomt. Naar det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen) kunde ønske, at man endog var gaaet videre paa dette Omraade, er jeg ikke enig med ham, derimod er jeg enig med ham i, at Præstegaarde egner sig i høj Grad til Udstykning. Det, der paa mig virker sørgeligst, er, at det i mange Egne er den daarligste Jord, der udstykkes til Husmandsbrug, den Jord, der daarligst kan bære Omkostningerne ved Opførelse af Bygningerne. I Præstegaardsjorderne har vi som Regel et Stykke Jord, der i Forhold til Omegnens Jord er god, den er i gammel Kultur og i god Gødningskraft, og disse Arealer er ikke ret store, der danner sig ikke dette Ode, som der saa let gør, naar store Hærregaarde bliver stykket ud. Disse Smaabrug kommer til at ligge nær ved offentlig Vej, nær ved Skole, nær ved Kirke, nær ved Brugsforening, kort sagt, Beboerne faar korte Afstande. Jeg anser derfor, som sagt, Præstegaardsjorder for at være i særlig Grad egnede til Udstykning. Og saa ligger de saa fortrinlig spredte over hele Landet. Selv i vort lille Land er det saaledes, at man helst ønsker at blive paa den Egn, man er fra; kan man ikke det, søger man længere bort, men man vil helst være der, hvor man er født, hvor man er særlig kendt med Forholdene, og hvor man har sin Familie. Ved Præstegaardenes Udstykning vil der blive fortrinlig Adgang for dem, der ønsker

Smaabrug, til at kunne blive paa deres Egn, idet Præstegaardene med fra 30 til 60 Tdr. Land eller saa er spredte i hvert eller hvert andet Sogn lige fra Skagen til Gedser.

De øvrige Bestemmelser i Lovforslaget har jeg intet væsentligt at føje til. Sagen vil vel gaa i Udvalg, og der vil der blive Lejlighed til at drøfte Detailspørgsmaal; jeg kan paa mit Partis Vegne tilsige dette Lovforslag velvillig Støtte i dette høje Ting.

Martin Hansen: Maa jeg først gøre den Bemærkning til den ærede sidste Taler, at jeg ikke nærer nogen Frygt for, at andre end Landarbejdere kan komme i Besiddelse af Jord. Jeg gør opmærksom paa, at Bestemmelsen i § 3, Punkt e, refererer sig til § 2, hvor der netop bestemmes, at Landhaandværkere, Teglværksarbejdere, Byarbejdere, Søfolk o. s. v., for saa vidt de har ernæret sig i 4 Aar ved Landbrug, er kvalificerede til at faa Laan, og af dem kan man naturligvis ikke kræve, at de i de sidste 4 eller 5 Aar skal have ernæret sig ved Landbrug. Derfor maa jeg være imod, at det Punkt ændres, idet det for mig staaer som en meget vigtig Opgave at knytte flere og flere til Landbruget.

Naar jeg har begæret Ordet, er det for at gøre et Par Bemærkninger i Anledning af den Debat, der blev ført her i 1913—14 angaaende § 9. Der var den Gang et lille Mellemværende mellem det ærede Medlem for Lejre-Kredsen (N. Frederiksen) og mig, idet et Flertal her i Folketinget havde foreslaaet; at andet Stykke i § 9 skulde udgaa, medens jeg holdt paa det modsatte. Det glæder mig derfor at se, at den højtærede Minister har fastholdt den paagældende Bestemmelse. Jeg begrundede den Gang mit Standpunkt med, at jeg var bange for, at hvis man tog Bestemmelsen ud, vilde det bewirke, at Kommissionerne omkring i Landet vilde kræve mere til Besætning, end de i Øjeblikket gjorde, for der staaer, at Laanet ikke maa overstige, hvad Jorden og Bygningerne har kostet. Jeg gjorde gældende, at det var lettere at oparbejde en Besætning end at erhverve mere Jord senere hen i Tiden. Jeg tror, jeg havde Ret i denne min Opfattelse, og hvad der var rigtigt den Gang, er efter min Mening endnu mere paakrævet nu. Thi under de nuværende Forhold er det saaledes, at selv om vi er oppe paa de 12,000 Kr., saa at vi har 1,200 Kr. til Besætning, er, som enhver praktisk Landmand ved, disse 1,200 Kr. ikke tilstrækkeligt til, at der kan blive,